

Prosjekt

Vern vipa

For vern av vipa og de øvrige fuglene i Karmøys
kulturlandskap

Arnt Kvinnesland

Rapport 8-2019

Tittel: Prosjekt Vern Vipa. Rapport 8-2019

Forfatter: Arnt Kvinnesland.

Foto: Arnt Kvinnesland.

Forsidefoto: Vipemor strekker på vingen mens hun ser til den ene ungen sin. Ferkingstad, 22.5.19.

Kilder: Det meste av feltnotatene er gjort av forfatter av rapporten. Noen observasjoner er hentet fra artsobservasjoner.no og er oppgitt som (AO). De enkelte observatørene kan søkes opp der. Øvrige informanter er oppgitt med navn.

Emneord: Vipe, vern, artsmangfold, naturforvaltning, kulturlandskap.

Ferdigstilt: 14.11.19.

Vern vipa bestod i 2019 av følgende personer: Oskar K. Bjørnstad (OKB), Peder Christiansen (PCH), Arnt Kvinnesland (AKV), Kjell Magne Storesund (KMS) og Knut Bendik Storesund (KBS).

Vi vil takke alle bønder og grunneiere i Karmøy som tar hensyn til vipa og de andre hekkefuglene i åker og eng. Takk til dere som har kontaktet oss for rådgiving og meddelt oss viktige observasjoner. Også takk til jegere som hjelper til med å holde antall smårovilt nede.

Økonomisk støtte fra: Gassco, Fylkesmannen i Rogaland og Skudenes & Aakra Sparebank. Vi takker for at dere hjelper oss i arbeidet med å ivareta vipa og de andre trua fugleartene i Karmøys jordbrukslandskap.

Kontakt oss: Prosjektet Vern vipa fortsetter i 2020. Kontaktpersoner: Knut Bendik Storesund 95 777 838 og Kjell Magne Storesund 97 573 183.

Innhold

Innledning	4
Møter og økonomi	4
Mannskap	4
Avtaler leiejord	4
Påvirkningsfaktorer	5
Predatorer	5
Jordbruket	7
Vær- og næringsforholdene	8
Overvintring	9
Ankomst	9
Hekketid	12
Observasjoner fra hekkeplassene	13
Tabell. Bestandstall 2011-19	19
Kart. Hekkeplasser 2019	20
Borttrekk og høstobservasjoner	21
Merking og gjenfunn	21
Til ettertanke	22

Oppsummering:

En hekkesesong med normalt vær, gjorde at vipene som fikk anledning til å gjennomføre hekkingen i fred, produserte flere unger enn i tørråret 2018. Til tross for mange år med fokus på tilrettelegging for at flest mulig vipper skal lykkes med hekkingen, er det likevel ingen vekst å spore i bestanden, tvert i mot. 278 vipper ble registrert hekkende eller med hekketendenser i 2019. Dette er 145 vipper færre enn i begynnelsen av prosjektet (2011 og 2014), og det laveste antallet siden Vern vipa ble startet. Dessverre har vi ikke hatt kapasitet og mannskap nok til å få med oss hvor mange unger som kommer på vingene fra år til år, men mye tyder på at det er altfor få til å holde bestanden oppe over tid. Det gjelder nok også for 2019. Det positive er likevel at Karmøy kommune har en vipebestand som tilsvarer antallet som hekker i hele Hordaland fylke. Hvem vet hva antallet i Karmøy hadde vært uten det arbeidet som er gjort for å redde arten.

Vipa sliter altså fortsatt i Karmøy og vi risikerer å miste denne tradisjonelle og veltilpassa vadefuglen om ikke enda sterkere virkemidler tas i bruk. Vi må til bunns i hvem det som tømmer så mange reir og hvem som tar unger – særlig i løpet av de første dagene utenfor reiret. Når vi vet det, må vi handle deretter. I 2019 ble altfor mange kull ødelagt – uten at vi vet hva som gikk foregikk. Som en av bøndene vi leide jord av sa: - Neste år må dere heller buke pengene på jegere som kan ta seg av eggrøverne, enn å betale for jordleie.

Ødeleggelsene av myr- og våtmark i Karmøy pågår fortsatt. Gode hekkehabitater for vipa og andre vadefugler skrumper stadig inn. Vårt håp i fortsettelsen av prosjektet er at vi får enda flere bønder med på laget – bønder som skjønner hvilket tap det vil være å ikke se og høre vipper svinge seg over åker og eng en tidlig vårdag.

Innledning

Diverse omstendigheter førte til mannskapsmangel denne hekkesesongen, slik at feltarbeidet ikke ble så grundig utført som ønskelig. Vipa ble prioritert, så rapporten inneholder kun få inntrykk fra hekketida for de øvrige trua artene i Karmøys jordbrukslandskap.

Der hvor vipene ble spart for predatorer og fikk ro til å gjennomføre hekking på åker og eng, vokste det opp flere unger enn i 2018. Det våtere været spilte nok en viktig rolle. Færre vipere produserte flere unger i år sammenlignet med tørkeåret i fjor. Mange hekkeplasser mistet likevel vipene som etablerte seg der i begynnelsen av sesongen. Sannsynligvis er rovdyr/rovfugler et større problem enn vi klarer å få med oss. Noen av kjerneområdene på Nord-Karmøy produserte skralt med unger i forhold til antall vipere som slo seg ned i begynnelsen av hekketida, slik som på Grøningå, Stangemyrane sør, Øvrabø – Hauge og Lande. Sør på øya skjedde det samme på leiejordene på Stava og Ferkingstad (Lurane), samt ved Nessjøen. Vi kom aldri til bunns i hvem som stod for røvingen av egg/unger her heller.

De mest produktive områdene for vipa i 2019, var ku- og sauebeiter med fuktige sig og myrparier, i tillegg til gjenlegg (sprøyta eng) som ble liggende i fred for bearbeiding i hekketida – og som unngikk predatorer. Beiter med høy konsentrasjon av sauer/kyr krever litt flaks for vipene om alt skal gå vel. På Heggheim ble et reir tråkket i stykker – og vipeparet forsvant fra stedet etterpå.

Møter og økonomi

Møte ble holdt hos naturforvalter Peder Christiansen 20.2. Øvrige til steder: Oskar Bjørnstad, Arnt Kvinnesland og Knut Bendik Storesund. Blant sakene var oppretting av bankkonto for Biodiv2010 som står bak Vern Vipa-prosjektet. Økonomi og hvilke bønder vi ville prøve å få med på jordleie ble drøftet. Neste møtet ble holdt 20.11 hvor planlegging av tiltak for neste år var på agendaen.

Mannskap

Følgende personer har utgjort Vern vipa i 2019:

Arnt Kvinnesland	46833022	arntk@online.no
Oskar Bjørnstad	91180252	kontor@fulger.net
Kjell Magne Storesund	97573183	evilcaprino@hotmail.com
Knut Bendik Storesund	95777838	knutbstoresund@gmail.com
Peder Christiansen	97156935	pch01@karmoy.kommune.no

Avtaler leiejord

Gunnar Lurane	6000 kr på Ferkingstad	Gisle Stava	6000 kr på Stava
Karl Johan Liknes	6000 kr på Ådland	Hilmar Eide	5000 kr på Torvastad
Arne Edvard Aase	5000 kr på Gunnarshaug		

Påvirkningsfaktorer

I dette kapitlet tar vi med kjente farer og trusler som fuglene i kulturlandskapet står over for og som er med på å påvirke bestandene.

Predatorer

Mink er ikke tatt «på fersken» i det den røver egg eller unger fra vipene i år, men er observert i nærheten av hekkeplasser hvor vipene har tapt mange kull – og hvor andre predatorer ikke er sett. Dette gjelder på Ferkingstad (Lurane), ved Nessjøen og ved Bøvatnet.

Mår har også i år gitt seg til kjenne ved plyndring av reir og ved skitt som den har lagt igjen etter seg. Jakt har redusert bestanden på Karmøy, slik at rovdycet nå ikke er så ofte å finne i åpent landskap, den gjenværende bestanden ser i hovedsak ut befinne seg i de største skogsområdene. Trusselen mot fuglene i åker og eng er derfor ikke like stor som for noen år siden.

Rev er trolig sammen med katt blant de rovdyrene som er årsak til de fleste tapene for vipa og de øvrige fuglene i jordbrukslandskapet i Karmøy. Revestanden holder seg stabilt høy til tross for et visst jakttrykk. Reven er ikke redd for å jakte i åpen landskap – selv midt på dagen – som et dyr som opererte på saubeiter på Blikshavn 6.6.

En rev våkner opp etter en høneblund nær Hilleslandsvatnet 1.10. 2019. Videoklipp: Geir Inge Høines.

Det er ingen områder i kommunene som er «fredet» for besøk av rev i fuglene hekketid – unntaket er skjærgården. Faren for å bli utsatt for revens røving er størst nær kjente og årvisse revehi. Den tilfeldige jakten som foregår per i dag er ikke nok til å få vadere og orrfugl tilbake til tidligere hekkeplasser i hei og beitemarker. Tvert i mot vil vi trolig miste de resterende hekkefuglene av f. eks. rødstilk og storspove.

Katt er en snikende fare i alle vipeområdene og antas også i år å ha bidratt til betydelige tap for vipene der de hekket i nærheten av hus/gårder med stort kattehold.

Hønehauk er nok sammen med hubro den av rovfuglene som tar flest viper og andre større fugler i jordbrukslandskapet vårt. Rundt etablerte hekkeplasser for hønehauk hekker det ikke viper, storspove eller rødstilk i en sirkel med radius på minst 2 kilometer – selv om det her finnes gode biotoper for vadefuglene – som hekket der før hauken slo seg ned..

Vandrefalk har hatt en markert nedgang i antall observasjoner i hekkeområdene for vipa de siste 3-4 årene, og selv om spredte observasjoner av falken er gjort gjennom hele hekkesesongen i 2019, har det neppe ført til mange tap av vipeliv.

Hubro

Ferskt, avkappet hode av heilo 26.4. En flokk på over 200 heiloer rastet noen dager på Heggheim i slutten av april, men ikke alle dro videre. Tatt om natta og hodet liggende igjen, tyder på hubro i aksjon.

29.5: Hubro er på stadige nattbesøk i krykkje-kolonien i Skudeneshavn (kameraovervåking). Hekker nok i Syre-området. Hubro med unger funnet på Sandhåland og indikasjoner på hekking er gjort både på SØ-spissen av øya og i Åkra-området. Sannsynligvis er det også flere hekkepar på Sør-Karmøy – noe som legger et voldsomt press på fugler av størrelse måker og vipe. Hubroen er utvilsomt en begrensende faktor for vipas – og andre vadefuglers muligheter for ekspansjon – selv om det legges til rette for at de skal overleve.

Vingekappet fiskemåke. Begge vingene var revet av og kroppen fraktet bort – slik hubroen pleier å gjøre det. Tatt i vipeleieområdet på Stava. 22.5.19.

Et tilsvarende funn av hubro-tatt fiskemåke ble gjort 23.5 ved myra vest i Heiavatnet.

Kråkefugler

17.4 1 ravn på matjakt i reservatet, Heiavatnet

22.5 2 kaier til plage for vipene på leiejordet sør for Ådland skole.

En voksen rødstilk som offer for kråke. På leiejordet hos Gunnar Lurane ble en rødstilk på matleit i ei vanngrøft overfalt av ei kråke. Bonden som observerte angrepet sprang til åstedet. Da lettet kråka med rødstilken, men mistet den. Kan kråker i området ta levede fugler opptil størrelse av rødstilk, sliter de nok ikke med å røve vipe-egg og unger. Med omlegginger var per 22.5 ti av 12 vipekull på Lurane røvet – etter alt å dømme av kråker. 22.5.19.

Jordbruket

Til tross for at myrvern for lengst har kommet på dagsorden både politisk og blant miljøvernorganisasjoner, fortsetter ødeleggelsen av myr og våtmark i Karmøy i høyt tempo. Det går ikke bare ut over fuglene, men også utover flora og ikke minst insekter – der mange er truet og i nedgang. FNs naturpanel (IPBES) mener at tapet av natur på grunn av arealendringer er en større trussel mot verden enn klimaendringene. Tekstutdraget om myrvern nedenfor er hentet her: <https://www.sabima.no/trua-natur/myr/> Nedlastet 15.3.19.

Sterkere vern av myr – forbud mot nydyrking

Vern av myr er viktig for å hindre utslipp av klimagasser, ta vare på artsmangfoldet og for at myrer også i framtida skal være en del av naturens eget flomvern.

Jobber for økt vern av myr

Det må vernes mer myr i Norge. Særlig mangler det vern av viktige myrtyper som rikmyr, kilde og kildebekk, intakt lavlandsmyr, kystmyr i lavlandet, kystnære områder og generelt i pressområder (områder mange ønsker å bygge i). I vårt innspill til statsbudsjettet for 2019 har vi foreslått at det bevilges 20 millioner til vern og restaurering av myr.

Ødeleggelsen av Karmøys myrer og våtmarker fortsetter. T.v.: Myrvang på Håvik er i ferd med å miste en av sine siste myrer – en spesiell myrtype som en ikke finner maken til i denne størrelsen i Karmøy. T.h.: Farvel til enda ei av Karmøys mange tusenårige torvmyrer – Stangemyrane sør mister siste våtmarka – flere fuglearter og mange planter forsvinner fra nok en artsrik biotop. Innsigelsler mot ødeleggelsen av myrsystemet fra naturforvalter i Karmøy, ble ikke tatt til følge. Bildene tatt i mars 2019.

«Han gjekk i maskinen», sa bonden. At ikke en gang en voksen tjeld kommer seg unna når traktorene med tunge redskaper kommer støyende over åker og eng, synes utrolig. Det moderne jordbruket og endret arealbruk til fuglenes disfavør, er nok et større problem for fuglene enn klimaendringene. Ferkingstad, 22.5.2019.

Vær- og næringsforhold

Januar-mars

Vinteren ble en av de mildeste noen gang registrert her i landet – og det samme gjelder trolig også hele vipas overvintringsområde i SV-Europa. Dette lover godt for overlevelsesprosenten.

Vårankomsten skjedde også i år for en god del i forbindelse med passering av lavtrykk, og en av vårens største flokker ble notert 12.3 på Taravik-markene, samme dag som det blåste opp i liten storm og regnet hele dagen.

Mars er ofte stormfull, og årets utgave ble ikke noe unntak. Bilder fra Blikshavn (t.v.) og Stava (sett mot Åkra). Men det er ofte under slike værforhold at tidlige trekkfugler som vipe og tjeld innfinner seg. 12.3.19.

Resten av mars ble tilnærma normal, nesten helt uten frost og med mye gråvær og regn fra vest.

April-mai

Med april kom det en endring fra kjølig vestavær til roligere og varmere vær fra sørøst. De varmeste dagene så langt i vår kom 3.-4. april med maks. 17 grader hos oss (19 i Bergen). Etter hvert litt kaldere, men likevel rolig vær med lite vind 5.-8.4. Det ble tre sammenhengende uker i april uten en regndråpe – og det kan gi en ny problematisk oppvekstvær for vipeungene om det ikke kommer regn når de første ungene kommer til verden i slutten av måneden. 24.4 kom det en god del REGN! Det kom etter hvert mer regn og fra månedsskiftet falt også temperaturen mye. Forholdene for vipene å fostre opp unger er med det gunstige. 3.5: 1 grad og tette SNØBYGER! Fortsatt kaldt framover ei ukes tid med f.eks. regn og 5 grader 9.5. Det kjølige været kan føre til vansker for de nyklekte vipeungene å skaffe seg nok mat i form av insekter og småkryp. Overgang 13.5 til varmere vær og roligere vindforhold. De som ikke har fått egg røvet, har nå unger som har større kjangser værmessig til å klare seg enn det de hadde under tørketida i fjor. Fra 22.5 kjøligere vær med en god del regn. Totalt sett ideelle oppvekstforhold for vipeunger. Mai endte også kjølig, måneden under ett var kaldere enn april!

Juni-juli

Juni startet med søravind og litt stigende temperatur og de ti første dagene var preget av en god del regn, men samtidig ganske høye temperaturer. Altså fortsatt optimale forhold for vipa.

Overvintring

Desember-februar

Den siste observasjonen av vipe i Karmøy i 2018 ble gjort 3.12 med 3 individer på Taravik-markene. Videre fram til 15.2.2019 ble det ikke sett viper noe sted i kommunen. Det er lavere tall enn for samme periode ett år tidligere.

Ankomst

Så var en ny sesong i gang. Årets første viper var tilbake 18.2. Bildet viser en hann på Velde. Kort tid etterpå fløy den sørover og slo seg ned blant grågjess på Håvik.

De første vipene ankom Rogaland 15.-17.2 med observasjoner bl.a. på Utsira og Rennesøy, foruten flere steder på Jæren. Dette er nesten kopi av tidligankomsten fra året før. Årets første funn i Karmøy ble en hann på Sørbo, Velde 18.2 og en flokk på 14 ved Taravika samme dag (AO). De første ankom i fjor noen dager seinere, 23.-24.2, men da var det ikke så mildt.

De neste flokkene ble 6 ved Taravika 20.2, trolig de samme seks som ble sett På Sandhåland to dager senere. En flokk på 15 over Stava og rastende på markene ved Taravika 22.2 var sannsynligvis samme flokken. Største flokk så langt ble 42 individer på Taravik-markene 23.2. To heiloer var sammen med vipene. 4 viper i fjæra ved Matlandsvågen, Håvik 25.2 og 2 rastet i søre enden av Hilleslandsvatnet 27.2 (AO). De to siste observasjonene gjelder trolig lokale viper nær hekkeplasser.

Sammenlignet med den unormalt kalde våren 2018, ser en hvordan vipene utnyttet mulighetene med å ankomme tidligere i 2019 med en ekstra mild start på våren. I 2018 ble det i alt kun sett 13 viper i løpet av februar, mens tallet for 2019 ble 84 viper. Begge årene hadde en mild januar, og i denne måneden ble det i 2018 gjort langt flere funn enn i 2019. Sammenligner en trekkaktivitet og antall viper for første del av mars, var det flere viper å se i 2019 enn året før. Den største flokken var på 102 individer ved Taravika 13.3 (AO). Den største flokken i 2018 var kun på 33 viper på Storsand, Stava så sent som 5.4. Begynnende sang/spill fant imidlertid sted på samme tid begge årene: 14.-15.3.

Litt av flokken på 42 vipper på Taravik-markene 23.2. Dette kan betegnes som en stor flokk til å være i februar. Flokken ble ikke sett igjen senere noe sted. Som med de fleste tidlige vårtrekkerne, foregår ankomsten i rykk og napp – det er tydeligvis korte «vinduer» som åpner seg for gode flygeforhold over Nordsjøen. Det kan gå dagevis uten at noe skjer – så plutselig dukker det opp nye flokker, gjerne i forbindelse med ruskevær og passerende lavtrykk fra sørvest.

Første flokken i mars ble 26 over Bøvatnet 1.3 (T. Bø). Årets største flokk så langt ble 86 på jordene ved Taravika 2.3 i forbindelse med en lavtrykkspassasje. Sannsynligvis samme flokk holdt til ved Taravika og nærområdet fram til 15.3 da flokken ble opptalt til 91. Maksimum antall ble opptalt 13.3 med 102 (AO). En hønehauk uroet vipene både denne dagen og tidligere i måneden.

En flokk på 21 rastet ved Matlandsvågen, Håvik 4.3. Dette er muligens de lokale vipene som hører til i hekkeområdet Håvik-Kolstø-Velde. Også 4 vipper ved Hilleslandsvatnet 5.3, var sannsynligvis lokale.

Videre utover i begynnelsen av mars ble det kun sett noen spredte individer, de største flokkene på Nord-Karmøy ble 10 ved Bøvatnet 5.3 (KBS) og 15 rastende på skjær i Haugavågen 7.3.

En trend som har forsterket seg år for år, er nedgang i vipeflokker på direkte trekk over/forbi Karmøy. Dette trekket dreide seg før om store flokker – og sikkert opp i et tusentalls vipper til sammen i løpet av gode trekkdager i mars-april. Noen av disse flokkene mellomlandet og bestod av antall som vi må se langt etter nå om dagene. To eksempler: Flokk 300 på Norheim 16.3.93 (AO), flokk 400 på Hillesland 11.3.95. Til sammenligning var den største flokken på Hillesland i 2019 på 14 individer!

Disse fire vipene rastet ved vannkanten sør i Hilleslandsvatnet 5.3. Dette er en kjent samlingsplass for vipene som hører til i området. Vipene er siste rest av hekkebestanden på SØ-Karmøy. 20.3 var flokken her økt til 8.

De større trekkflokkene i 2019 ble: Flokk 102 på Taravik-markene 13.3 (AO), flokk 32 ved Bøvatnet 18.3 (AO), 27 Myrvang, Håvik 20.3, 26 vipere over Stava og ca. 35 på skjæret i Haugavågen 22.3. Fortsatt større flokker i slutten av måneden, trolig nyankomne vipere: 75 på Taravik-markene, 65 på Kvilhaug og 45 i Bøvika 24.3 (AO). 74 vipere på matleit ved Storsand, Ferkingstad og 39 Kvilhaug 26.3. Videre 14 på skjær ved Bønasand 28.3 og 50 overflygende Sæbøsjøen, Torvastad samme dag (KMS). Flokk 26 på Kvilhaug. Flokk 21 rastet ved søre enden av Hilleslandsvatnet 2.4. Om disse 21 var summen av vipere med lokal tilknytning eller en flokk på mellomlanding, er ikke godt å si. Samme sted opptalt 22 individer 3.4.

8.4 All ankomst og trekkbevegelser så ut til å være over. Flokker har reist videre eller spredt seg ut på lokale hekkeplasser. Ruging begynner.

Hekketid

14.3: Første tegn til sang/spill denne våren fant sted på Kvilhaug og ved Taravika. 16.3 var det for første gang viper til stede på minst halvparten av hekkeplassene fra i fjor, og kurtisering med reirgroping ble sett på Lurane, Ferkingstad.

Det ser ut til å være en sammenheng mellom den store vipeflokk som har hatt tilhold på Taravik-markene (2.3-15-3) – og antall viper i hekkeområdene på vestsida. Mens det 15.3 var bortimot 100 individer rastende på Taravik-markene, var det nesten ingen viper rundt på de kjente hekkeplassene ellers. 16.3 var det derimot viper til stede i hekkeområdene fra Heiavatnet i NØ til Kvilhaug i SV. Samtidig var vipeflokken ved Taravika borte. Kan det tyde på at 100 viper er storparten av hekkebestanden på Vest-Karmøy?

8.4: De første ruger. Per 23.4 er det ennå liten sangaktivitet på hekkeplassene, og flere steder som hadde viper med hekkeadferd tidlig på våren, står nå tomme. Det er mot slutten av april ennå mange som ikke ser ut til å ha gått til hekking. Det spekuleres i om dette skyldes at hekkeplasser forstyrres av predatorer som skremmer vipene fra å gå til hekking, eller om det er mangel på nedbør i april. Fra leiejordet på Ferkingstad kunne Gunnar Lurane fortelle at 5 av 8 reir med egg ble plyndret samtidig rundt 23.4. Det var kun spor av eggeskall ved ett av reirene, ved de øvrige tømte reirene, var det ingen skallrester. Alle de fem plyndra reirene lå nær hverandre på jordet. 22.5 var det kun to vipepar igjen på Lurane, ett med unger og et omlagt kull på tre egg. Kråke mistenkes for den kontinuerlige røvingen av egg og unger på lokaliteten.

Selv om antall hekkende viper i Karmøy er det laveste vi noen gang har registrert, er ungeproduksjonen bedre enn i fjor – til tross for store tap til predatorer på en del sentrale hekkeplasser. De gunstige værforholdene er nok en del av forklaringen.

*Enebarn.
Denne
vipeungen er
forbi den
mest kritiske
fasen, men
har ennå et
par uker på
seg før den
kan ta til
vingene.
Ferkingstad,
22.5.19.*

Observasjoner på de enkelte hekkeplassene

TORVASTAD SKJÆRGÅRD-FEØY

- 3.5 Et varslende par på holme utenfor Kveitevika (Longøynå?) (AO).
- 31.5 Ny hekkeplass på Gjarøy, trolig etablert som følge av lyngbrenning. Et par sett med unger her tidligere i mai, nå ei vipe som varslet sterkt og jaget kråker og andre truende fugler.
- 1.6 Et par ved Feøy skole (hekking?), PCH.

OSNES

- 16.3 Ingen viper.
- 26.3 Ingen.
- 4.4 3 par på strekningen Osnes-Hauskje nord (KBS).
- 23.4 2 par rugende Osnes.
- 22.5 3 par på strekningen Osnes-Hauskje nord. Det ene paret konstatert med unger (KBS).

HAUSKJE-HÅLAND

- 26.3 2 viper sang/spill øst i området ved Håland skole
- 22.5 Totalt 11 viper i lufta på det meste. Varsling, 5-6 hekkepar (KBS). To par varslet i øst, 2 par sentralt i området og 1 enslig varslet lengst i vest, i alt 5 hekkepar (AKV).

SKJØLINGSTAD-SÆBØ

- 4.4 2 par i området (KBS)
- 29.4 En ivrig syngende vipe sør for Skjølingstadvågen.
- 22.5 To par med fire unger hver på Skjølingstad sør (mot Sæbø), KMS.

GRØNINGÅ-BREKKEDALEN-MUNKASKARD

- 22.3 5 viper sang/spill på rufset åker NV for sauehallen, nær veien. Ingen Brekkedalen-Munkaskard.
- 4.4 Fortsatt kun 5 observert (KBS).
- 22.4 4 viper ved sauehallen og samme antall i vest (mot sjøen), KMS.

STANGEMYRANE NORD

- 22.3 Ingen viper.
- 30.3 5 viper på plass (TLI).
- 2.4 5 viper Stangemyrane nord, hvorav to par med reirgroping i hver si myr.
- 22.5 5-6 par i området, varsling av unger (KMS). 2 par varslende i øst og 2 i vest (AKV).

STANGEMYRANE SØR-ØVRE HAUGE

- 16.3 3 viper Stangemyrane sør
- 22.3 13 viper Stangemyrane/markene sør og 2 ved Hauge skole.
- 2.4 14 viper på engene, 6 på Øvre Hauge lengst i SV. Ingen ved skolen.
- 22.5 2 par – trolig med unger – sør for hovedveien, SV for Hauge bedehus (KBS).
Stangemyrane sør: Oppdyrkingsfeltet hadde kun 2 viper til stede og ingen tegn på hekking, men to viper på beite vest for hovedveien. Øvre Hauge: 1 par kraftig varslende sør for skolen, to par mot vest (jaget kråke).

ØVRABØ-NEDRE HAUGE

- 16.3 Ingen viper
- 21.3 4 viper på Øvrabø.
- 22.3 Ingen viper å se i hele området.
- 2.4 Hele 22 viper spredt i hekkeområdet.
- 9.4 19 viper opptalt i området.
- 23.4 Antallet ned i forhold til sist: 8-10 viper i området, ingen reirfunn, 1 par med reir/egg lengst i SV mot Vikshålandsveien.
- 29.4 Kun 4 viper observert i området (sett fra sør/Nedre Hauge).
- 22.5 3 par Nedre Hauge nord for hovedveien og 3 par Øvrabø sør hvorav 1 par varslet.

GUNNARSHAUG

- 16.3 Ingen viper. Heller ikke 23.3
- 26.3 Noen få viper skal ha blitt sett langt vest i området (KBS).
- 2.4 Ingen viper.
- 22.5 Ett par med unger (4) på gjenlegg nær hovedveien, 2 par varslet nær Gunnarshaugvatnet.

BØVATENET-BØ-NORDBØ

- 16.3 4 viper ved Bøvatnet
- 21.3 4 viper sang/spill ved Bøvatnet.
- 23.4 6 viper sang/spill. Ennå ingen påvist med reir/egg. 1 par sett på beite i NØ.
- 25.4 Ett par i hver ende av vatnet, sett rugende i nord.
- 22.5 Fortsatt to par ved vatnet, men ingen tegn til vellykka hekking (KBS).
- 8.7 Sein hekking: Et par med små dununger på Nordbø (T. Bø).

LANDE-UTVIK (REHAUGANE)

- 22.3 9 viper sang/spill på Lande.
- 2.4 1 på lengst i øst (nord for hallen), 6 på myr nær granklynge lengst vest i Utvik-området. 19 på Lande, de fleste på hesteteigen og sør for beitet. Ingen på de grønne engene (heldigvis).
- 23.4 3 viper Utvik (bak idrettshallen), ett reirfunn (KBS).
- 22.5 Lande: Totalt 9 viper i området (inkludert myra/kubeitet i øst). 4 av vipene (2 par) varslet reir/unger.

KONGSHEIÅ-SLETTHEI-HELGANES

- 22.3 Ingen viper.
- 23.4 3 individer lengst vest i Sletthei-området. 2 sang/spill Kongsheiå.
- 6.6 4 viper registrert inne på flyplassområdet (K. S. Kvalavåg).

SØRBØ (Velde)

- 16.3 2 viper
- 26.3 3 viper
- 9.4 6 viper
- 14.4 5 viper (sett fra Stutøy).
- 23.4 6 viper, varsling.
- 22.5 6 viper til stede hvorav 1 par varslet reir/unger.
- 4.6 4 viper varslet.

MELAND-HÅVIK (Myrvang)

- 16.3 3 viper Myrvang, ingen Meland eller nord for Høyevardeveien
20.3 9 viper i området, de fleste i søre delen. I tillegg lettet en flokk på 27 som fløy bort.
21.3 4 viper sang/spill Meland.
26.3 7 viper på Myrvang, 4 på Meland
2.4 Bestanden har flyttet seg sørover i området i forhold til tidligere år. Totalt 14 (-16) viper spredt i hekkeområdet på Myrvang, 5 på Meland.
10.4 Hele området gjennomløst. Resultat: 10 viper sør for Høyevardeveien, 2 nord for. Til sammen 3 par på Meland. Totalt 18 viper Håvik-Meland.
14.4 1 rugende på eng, Meland. Kun 3 viper sett i området.
25.4 Myrvang: 10 i sør, 2 i nord, pluss 5 rastende ved sjøen nord for Høyevardeveien.
27.4 4 viper på Meland, hvor av 1 rugende på dyrka mark.
13.5 Kubeitene på Myrvang: 12 viper varslet. Meland: Faktisk 4 par spredt i området, trolig alle med unger (noen sett).
29.5 Meland: 4 par med unger i beiteområdene pluss 1 rugende i åker.
28.6 Myrvang: 1 par varslende sør i området, 2 par varslende i nord (mot Matlandsvågen). En flokk på 13 ikke-hekkende viper på beitemarka.
Meland: 2 varslende par – jaget måker.

SUND

- 24.5 Vipe tilbake på denne hekkeplassen etter fem års fravær. Et par med tre små unger observert (E. Paulsen).

NORDSTOKKE

- 14.3 1 vipe
21.3 1 hann til stede på gjenlegg. Ikke sett 22.3-1.4.
2.4 1 ivrig syngende hann.
9.4 Ingen viper sett på stedet etter 2.4. Den ene hannen lyktes ikke med å få seg make. Så da er en lang historie om hekkende viper på østsida av Karmøy fra Bygnes til Falnes over.

Våren 2019 var denne hannen på Nordstokke den eneste vipa som var å finne på Øst-Karmøy langs Karmsundet fra Bygnes i nord til Falnes i sør. På myr og eng på denne strekningen hekket det fram til 1990-årene minst femti vipepar. 21.3.19.

VEAVARDEN-SLETTEN-MANNES

- 30.3 2 viper på hekkeplass Kvednavikjå SV, Mannes (AO).
11.4 Ingen viper.

HARINGSTAD-VEAMYRÅ

- 11.4 Ingen viper i området.
27.4 1 syngende vipe Haringstad (AO).
1.6 Hekking ble ikke påvist på lokaliteten som huset viper årlig fram til 2017.

HEIAVATNET (MYRENE I VEST)

- 16.3 6 viper hvilte i vannkanten i vest.
- 19.3 5 viper på myrene i vest.
- 3.4 3 viper, hvorav 1 i vannkant i øst og 2 syngende i vest.
- 17.4 5 viper: 2 i myra 3 på eng i nord.
- 26.4 3 viper i vest: 1 varslende, 1 syngende og 1 næringsøkende på dyrka mark.
- 23.5 1 vipe varslet – unge(r) hørt i myra.

TJØSVOLL VATNET-KILLINGTJØRN-ÅKRA ØST

- 15.3 1 rastet på skjær sør i Tjøsvollvatnet
- 3.4 4 i Killingtjørn. Ingen andre steder i området.
- 5.6 Ingen viper og heller ingen andre vadefugler eller ender å observere i eller ved Killingtjørn. At vannfuglene har forsvunnet sakte, men sikkert fra området de siste årene, kan skyldes at det er innfor jaktområdet til et hubropar.

ÅDLAND-FAGERLAND-ØVRE LIKNES

- 28.3 6 viper på «trekantjordet» på Fagerland, ingen øst for skolen på Ådland.
- 1.4 8 viper i området, inkludert 1 på åker vest for veien. Fortsatt ingen øst for skolen.
- 9.4 Samme som 1.4, men to av vipene på trekant-jordet ruger.
- 23.4 Ett par med reir/egg og 2 viper med kurtise på trekantjordet, 1 på åker i sørvest.
- 25.4 3 par med reir (rugende) på trekantjordet.
- 8.5 2 par med unger, kanskje tre sør for Ådland skole. Ett par under etablering som i fjor øst for skolen.
- 23.5 2 sterkt varslende par på trekantjordet sør for skolen.

NEDRE LIKNES -STAVA (Bønasand nord-Stavgarden-Storsand-Ånå)

- 16.3 6 viper på gjenlegg (med spirende gras) nær riksveien (G. Stava). Samme tall 19.3.
- 19.3 17 viper Storsand i aktuelt hekkeområde. 14 vest for Ånå, 3 i øst.
- 26.3 12 viper på gjenlegget, Stava. Flokk 74 på åker vest for Ånå Stava/Ferkingstad.
- 28.3 10 viper på gjenlegget som Vern vipa leier. Kun to vest langs kyststien (K. Stava).
- 28.3 Trekkflokkene var borte, på Storsand nå 5 viper på beite øst for Ånå, 1 på åker i vest.
- 1.4 12 viper på og ved leieområdet (G. Stava). 17 sør for Storsand (11 på beitemarka øst for Stolsånå, 6 på åker og eng i vest).
- 8.4 11 viper på leie-jordet på Stava, hvorav 5 ruget.
- 9.4 7 viper sør for Storsand (hvorav 1 rugende), 2 med tilhold vest for Ånå.
- 22.4 Storsand: 8 viper øst for Ånå hvorav 4 rugende, ett kurtiserende par vest for bekken. På leiejordet (G. Stava): 12 viper, hvorav 7 rugende.
- 25.4 Ved kyststien, Stava: 1 par og 1 enslig hann, 1 vipe ved Bønasand N pluss reir med egg i S.
- 8.5 Storsand: 11 viper i området hvorav 4 rugende og ett par med unger. Leiejordet Stava nord: 10 viper lettet og varslet, 4 ungekull.
- 23.5 Storsand: 1 rugende vipe og 4 andre, dessuten 4 jevnstore unger på gjenlegg øst for Ånå. 4 ad. også vest for Ånå. Leiejordet på Stava: 3 varslende vipepar.
- 3.6 Storsand: 12 viper i området, varslende. Unger sett. Leiejordet Stava: Kun 1 vipe til stede (passet unger). Ved kyststien Stava/Liknes: 1 par varslet. Bønasand nord: 2 par varslet i hver sin ende av den dyrka marka, pluss ei enslig vipe som fløy bort.
- 27.6 Storsand: 3 vipepar jaget kråker. Dessuten en rastende flokk på 15 juvenile. Leiejordet på Stava: Ingen viper. Av ukjente grunner synes ikke vipene å ha fått det til her i år – til tross for en lovende start på sesongen. Årsakene kan være katter i nabohusene og rovfugl (fiskemåke funnet ribbet).

FERKINGSTAD-STOL-LURANE-TARAVIKMARKENE

- 16.3 4 viper på Lurane. Sang og reirgroping.
19.3 5 viper sang/spill og reirgroping på Lurane.
26.3 7 viper på Lurane.
29.3 10 ind. sang/spill Taravik-markene (AO).
1.4 6 viper på selve Lurane pluss 5 i sør. Ingen på Stol, 4 på Taravik-markene.
8.4 Samme antall som 1.4, men med 1 par på Stol, sør for Lurane-veien.
11.4 6 viper sang/spill på Taravik-markene.
22.4 Hele 8 reir med egg på Lurane. Pinnemarkert.
24.4 4 av de 8 reirene på Lurane var plyndret. Skallrester funnet ved det ene reiret, ellers bare tomme reirskåler. De gjenværende reirene: 3x4 egg, 1x1 egg. Taravikmarkene: 1 par med reir/egg, pluss to par med hekketendenser.
8.5 På Lurane: Ett par med 3 unger, ett par til indikerte unger. 2 til av de resterende 4 reirene med egg fra 24.4 ble plyndret. I tillegg ble det for noen dager siden funnet ei død vipe (og en død tjeld), samt ei vipe med brukket vinge. Ett par med kurtise. Totalt: 6 viper opptalt på Lurane leieområde.
22.5 Kun 4 viper igjen på Lurane: et omlagt kull med 3 egg og et par som varslet unger. Alt av egg og unger for øvrig tatt – trolig av kråker.
23.5 Hunn med 1 unge på restområde ved Ferkingstadmoloen.
3.6 Taravikmarkene: 3-4 par med tilhold – hvorav noen varslet og jaget måker/kråker.
8.6 Ett par på Lurane varslet sterkt – også ett par i sør hadde trolig unger. Totalt sett et stort tap i forhold til antall reir i starten av sesongen.
14.6 Minst 10 viper varslet på Taravikmarkene.
27.6 Et par varslende viper på Lurane. Dessuten et par med ungekull sør i området – mot Langåker.

TARAVIKA NORD -NESSJØEN- HOPTJERN

- 16.3 5 viper (sang/spill) ved Hoptjern.
19.3 10 viper ved Nessjøen på hekkeplass og 13 ved Hoptjørn.
29.3 20 rastende og 10 sang/spill Nessjøen, 10 ved Hoptjørn (AO).
1.4 20 viper på hekkeplass ved Nessjøen, 14 ved Hoptjørn.
8.4 14 viper Nessjøen, hvorav 1 sett rugende.
9.4 19 viper Hoptjørn: 13 i vest og 6 i øst. 2 på berg ved sjøen i tillegg.
11.4 16 viper Nessjøen (hvorav 2 rugende), 2 mellom Nessjøen og Taravika uten hekketendenser.
23.4 18 viper Hoptjern: 10 viper i vest, 8 viper i øst (ett reirfunn).
24.4 Kun 8 viper i hekkeområdet ved Nessjøen og bare 1 sett rugende.
8.5 8 viper ved Nessjøen hvorav 2 par indikerte unger.
9.5 Hoptjern: 10 viper i vest og 10 i øst, to ungekull sett, det ene med bare en nyklekt unge. Minst tre andre par indikerte unger.
8.6 Hoptjern. Totalt antall viper i området: 10-15, men mange varslet og viste tegn til å ha unger. 2-3 par rødstilk varslet, 4-5 par tjeld i området og ca. 35 fiskemåker i kolonien.
14.6 Nessjøen: 7 viper varslet pluss flokk på 6 lettet og fløy bort.
20.7 Sein hekking: 1 vipe varslet unger ved Nessjøen, pluss ei vipe funnet drept av rovdyr/rovfugl (AO).

SØRE LANGÅKER

- 11.5 3 viper med hekkeadferd på åker.
5.6 Ett par på åker markerte hekking. I tillegg varslet en tjeld kraftig.

HEMNES-KVILHAUG

- 15.3 18 viper på Kvilhaug.
- 19.3 18 viper sang/spill Kvilhaug/Hemnes.
- 27.3 11 viper i hovedområdet på Hemnes, 5 på Kvilhaug-markene, 4 sang/spill mot hovedveien og 1 SØ for denne.
- 8.4 Kun 19 viper funnet i hele området: Ingen øst for riksveien, 5 på Kvilhaug, 6 i SØ og 8 i hovedområdet.
- 24.4 2 viper med sang/spill på den rydda myra i SØ, kun 6 viper i hovedområdet på Hemnes, ingen reirfunn. Ett par varslet reir/egg øst for traktorveien mot Kvilhaug.
- 9.5 Hemnes øst for riksveien: 2 par med tilhold, ett muligens med unger. 1 par varslet unger vest for hovedveien. 1 par med reir/egg ved K. Foyn og kun 8 viper totalt i hovedområdet, Hemnes nord/Kvilhaug.
- 12.6 2 par varslet unger øst for hovedveien - i området som ble rensket for sitkagran som en del av Vern Vipa-prosjektet I alt 18 viper i hovedområdet Hemnes/Kvilhaug. I tillegg hadde en flokk på rundt 30 ikke-hekkende viper samlet seg på en nyslått eng, Kvilhaug.

MJØLHUS-SANDVE

- 19.3 1 på hekkeplassen på Mjøllhus.
- 27.3 4 på hekkeplassen Mjøllhus. 2 Sandfjellet-Sandvestemmen (AO).
- 8.4 2 par, ruging i gang (OKB). 11.4: ok.
- 3.5 Det ene vipeparet på Mjøllhus med 2 unger (i vest). Paret i øst med egg (ruget).
- 31.5 Kun ei vipe på hekkeplassen på Mjøllhus – men denne varslet unger.

NEDRE RISDAL (ROTAMYR)

- 27.3 Ingen viper eller andre fugler på lokaliteten.
- 31.5 Fugletomt.

HILLESLAND-VIK (Kvitamyrr)-HEGGHEIM

- 16.3 3 viper rastet i vannkanten, Hilleslandsvatnet.
- 20.3 8 viper i vannkanten.
- 22.3 12 viper i vannkanten.
- 25.3 9 viper rastet i Vik, 5 ved vatnet og 1 par på hekkeplass Heggheim.
- 27.3 1 vipe ved tjernet Heggheim øst, 3 viper Gamlamyrå sør og 1 i Kvitamyrr.
- 11.4 2 viper på kubeitet SV for vatnet, 2 ved Kvitamyrr, 4 på Heggheim V og 2 ved tjernet i øst. Totalt i hele området: 10 viper.
- 24.4 Ett par med reir/rugende på kubeitet sør for Gamlamyrå, pluss 2 sang/spill samme sted. Ett par ved tjernet i øst varslet, trolig hekkende. 3 andre med tilhold.
- 26.4 2 viper i Kvitamyrr, neppe reir. Totalt for området 24.-26.4 gir dette 10 viper.
- 3.5 Reiret på Heggheim var tråkket sundt av sauer/kyr – ett egg igjen lå utenfor reirgropa de øvrige var knuste. Beitedyra ble sluppet inn på området etter at vipa hadde fullagt kull, og det gikk ikke mange dagene før reiret ble tråkket i og rasert. Vipeparet var fortsatt til stede i området sammen med 3 andre. Ingen viper ved tjernet i øst. Heller ingen viper ved Hilleslandsvatnet sør.
- 9.5 3 viper i Kvitamyrr, men ingen sikre tegn til hekking. 2 viper i søre ende av Hilleslandsvatnet.
- 31.5 2 viper ved tjernet på Heggheim, ingen på beiteene nær veien eller ved søreenden av Hilleslandsvatnet. 2 par ved Kvitamyrr – 1 par varslet, 1 par sang/spill. Øvrige arter: 1 rødstilk, 1 strandsnipe, 1 krikkannd med avledningsmanøvrer.
- 29.6 Sein hekking: 1 pull Hillesland 29.6 (AO).

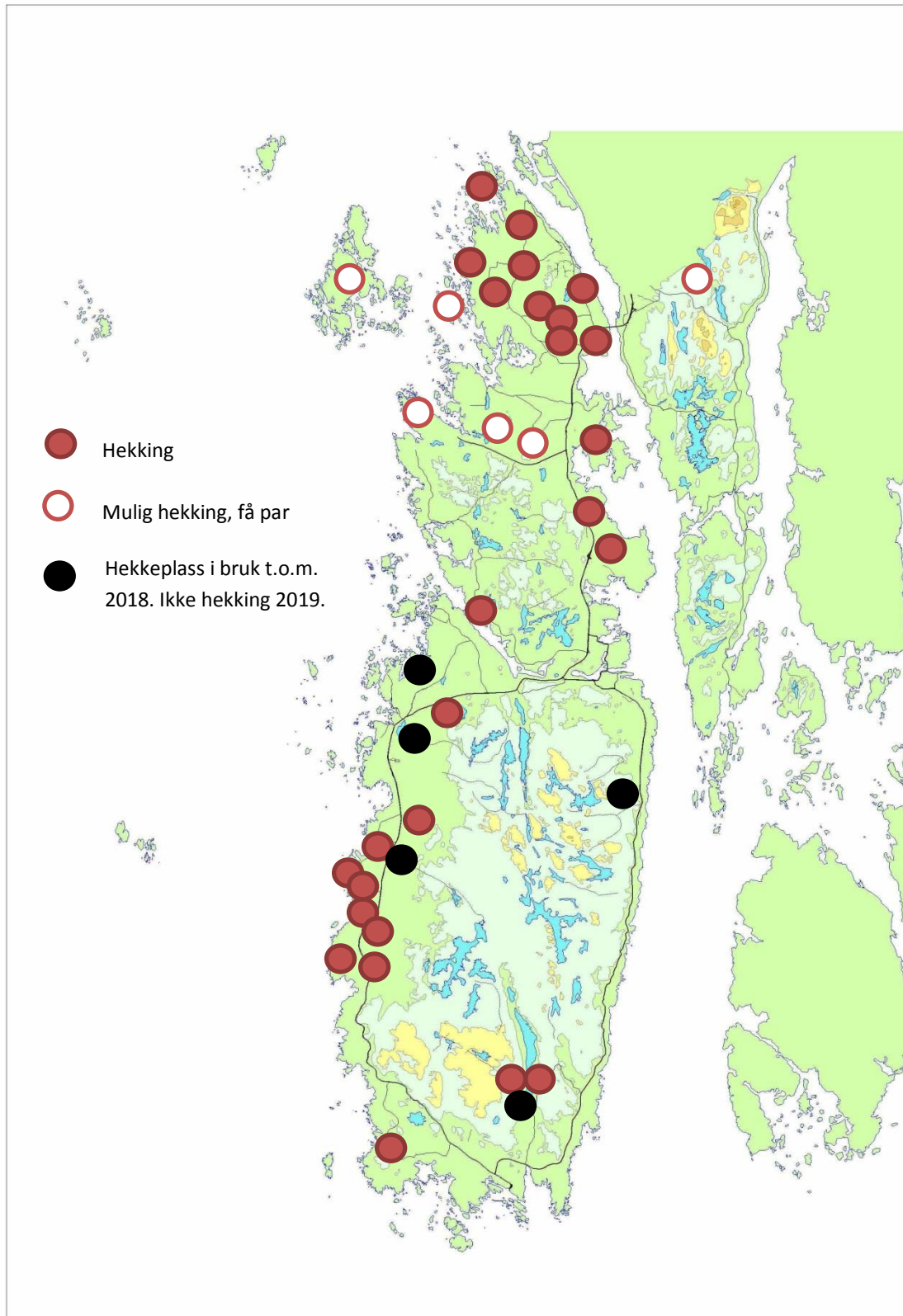
SPANNE

- 28.3 1 vipe overflygende (AO).

Sted/år	-19	-18	-17	-16	-14	-13	-12	-11
Torvastad skjærgård	6	-	-	-	-	-	-	-
Osnes	4	6	4	6	12	10	10	2
Hauskje-Håland	6	8	10	6	14	20	18	20
Skjølingstad-Sørbø	4	3	2	2	-	-	-	-
Grøningå-Munkaskard	8	12	19	22	20	22	11	20
Stangemyrane nord	10	4	8	6	22	10	7	28
Stangemyrane S -Øvre Hauge	20	40	16	18	12	12	6	10
Øvrabø-Nedre Hauge	12	18	39	14	34	27	20	18
Gunnarshaug-Storasund	6	20	16	12	12	12	14	24
Bøvatnet -Bø-Nordbø	6	6	5	8	6	11	16	10
Lande-Utvik(Rehaugane)	26	39	35	24	50	24	38	16
Sletthei-Helganes	7	7	0	0	12	20	20	20
Fiskåvatnet N (Kongsheiå)	2	0	0	0	4	10	12	4
Sørbø	6	2	4	7	12	6	2	6
Våge	0	0	0	0	0	2	-	-
Kolstø	0	0	0	0	9	2	8	10
Meland	8	4	4	6	6	6	8	10
Håvik (Myrvang)	17	22	19	19	34	18	20	20
Vorrå/Rabben	0	0	0	0	0	0	2	6
Nordstokke	0	2	4	6	6	4	3	2
Sund nær Ytraland	2	0	0	0	14	12	16	12
Sund ved Rossavatnet	0	0	0	0	0	2	4	0
Veavarden-Sletten-Mannes	0	3	11	6	0	3	2	6
Heiavatnet	4	2	4	4	3	3	10	4
Haringstad-Veamyrå	0	0	4	2	6	4	6	6
Tjøsvoll -Killingtjørn-Åkra ø	0	2	2	6	5	5	0	0
Ådland skole øst	2	2	0	0	0	0	10	10
Fagerland-Øvre Liknes	6	5	11	6	4	8	16	20
Nedre Liknes-Stava-Stolsånå	30	36	38	16	10	14	18	33
Ferkingstad-Lurane	16	11	10	26	6	12	18	6
Hoptjern	20	14	16	11	10	11	16	6
Nes/Nessjøen	8	19	18	12	11	12	4	10
Sjølang's Taravika-Nes	2	2	6	2	4	5	12	10
Langåker, Taravikmarkene	6	9	10	6	2	6	4	8
Stol	0	4	4	0	0	4	6	2
Hemnes-Kvilhaugsvik	20	32	26	23	32	30	32	32
Sandhåland-Haga	0	0	3	3	2	6	6	12
Mjølhus-Sandve	4	2	6	2	4	8	6	4
Hålandsdalen (Høyne)	0	0	0	0	0	2	2	-
Nedre Risdal/Sørhåland	0	0	7	4	6	3	4	-
Vik-Hillesland m Kvitamyrr	4	7	4	6	5	7	6	10
Heggheim	6	2	4	2	2	0	3	2
Norheim-Moksheim	0	0	0	0	6	10	-	-
Spanne	-	8	14	21	10	10	3	-
Røyksund	0	0	0	0	8	2	-	-
Sum	278	337	397	314	423	401	394	422

Tabellen viser antall vipper (individer) talt på det meste i hekketida (reirperioden) 2011-19. Strek (-) betyr manglende data.

Kart over hekkeplassene i 2019

Borttrekk og høstobservasjoner

Avreiseflokker ble sett på Taravikmarkene 24.6 (14) og Hemnes 1.7 (50). Borttrekket av Karmøys hekkede vipper med årets nye generasjon skjedde også i år tidlig og mens det ennå var sommer. Den siste større flokken på 52 ble notert på Hemnes 7.8. Det er ikke usannsynlig at dette var samme flokken sett på Hemnes 1.7 – og at dette var samlingen av Vest-Karmøys voksne og juvenile vipper.

Etter at hekkebestandene av vipe videre nordover langs kysten nærmest har kollapset, er det ikke lenger noe egentlig høsttrekk av vipe forbi Karmøy. Fram til nå har det likevel vært en tendens til to små topper i observasjonene etter at våre egne vipper har forlatt oss i august. Den ene faller på tredje uka av september, den siste i månedsskiftet oktober/november. Det er uvisst hvor disse vipene stammer fra, men kanskje fra fjerne populasjoner øst for landet vårt. Vipa har faktisk blitt en sjelden fugl i Karmøy etter at borttrekket av vår lokale hekkebestand i all hovedsak er fullført rundt 10.8. For september 2019 ble det kun gjort ett funn: 1 ved Taravika 22.9 (AO). En kan ennå så vidt se konturene av et gammelt trekkemønster der det ankom en del til Karmøy i sist i oktober og først i november. I år ble tre enkeltindivider sett i perioden 7.10-21.10 og en flokk på 4 ved Taravika 25.10 (AO).

Merking og gjenfunn

Merking

6 unger ble ringmerket i 2019.

Gjenfunn og kontroller

I løpet av året ble det ikke tilbakemeldt funn av vipper merket av Karmøy Ringmerkingsgruppe, og det ble heller ikke gjort noen lokale kontroller eller gjenfunn.

Til ettertanke

FNs naturpanel (IPBES) mener tapet av natur på grunn av arealendringer er en større trussel mot verden enn klimaendringene. Dette samsvarer også med det vi opplever lokalt med tanke truslene vipa og en rekke andre arter av fugler, insekter og planter står overfor.

Ved å ta en liten kikk inn i dokumenter som forteller hva det er som i hovedsak driver arter mot utryddelse rundt om på kloden, finner vi noen gjengangere blant årsakene. Øverst på lista over negative drivkrefter finner vi det moderne jordbruket, så følger arealendringer og urbanisering, fulgt av invasive/introduserte eller fremmede arter.

Lenker til mer å lese:

http://www.birdlife.no/innhold/bilder/2019/02/20/5760/vern_om_vipa_i_sogn_og_fjordane.pdf

<https://forskning.no/fugler-naturvern-nibio/fuglene-i-akeren-kan-overleve-ved-hjelp-av-bondene/1311114>

<https://www.abcnyheter.no/penger/forbruker/2019/07/06/195591769/velmente-klimatiltak-kan-gjore-vondt-verre>

<https://www.abcnyheter.no/nyheter/verden/2019/11/13/195626303/ny-studie-advarer-insektapokalypse-truer-alt-liv-pa-jorden>